

หน้าต๋นอจ๋าง-หน้าต๋นลูกจ๋าง • ใจคึด-ใจบ่

ธรรมะลูกจ๋าง

หนังสือ หัวใจของคนดี เรื่อง

หน้าต๋นชายจ๋าง หน้าต๋นลูกจ๋าง

(ใจคึด-ใจบ่)

ปัญญาบัณฑิต • ใจบ่: เรียบเรียง

หน้าต๋น

หน้าต๋นลูกจ๋าง

หน้าต๋นลูกจ๋าง

วิดิปฏิตฺตํ หมกาทํ หังสุมมาชีพ

หน้าที่นายจ้าง

หน้าที่ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน

จัดพิมพ์เผยแพร่

ปีกลงานันตภิกษุ : เขมกะ เรียบเรียง

สังคมในอุดมคติ คือ

สังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานแห่ง...

ความดี ความจริง ความถูกต้อง และความถูกต้อง

คำนำ

โลกในสมัยปัจจุบัน มีสิ่งที่สนองความต้องการของมนุษย์อยู่อย่างมากมาย ส่วนมากจะเน้นหนักไปกับการสนองความสุขทางกาย และนับวันก็จักเพิ่มขึ้นจนมนุษย์ที่ปรารถนาความสุขตามกระแสของวัตถุนิยม จะต้องวิ่งหาและไขว่คว้าอย่างไม่หยุดหย่อน จนกลายเป็นความทุกข์ไป แทนที่จะมีความสุขตามควรแก่ฐานะของตน

ความสุขดังกล่าวทั้ง ๒ ด้าน คือสุขจากอำนาจของวัตถุที่ปรนเปรอตน กับ สุขจากความพออยู่พอดิตามฐานะนั้น เป็นความสุขที่เราเลือกได้ โดยการทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์และครบถ้วน

แต่ในสมัยนี้หน้าที่มีมากมาย ในบุคคลเพียงคนเดียว
จักต้องทำหน้าที่หลายหน้าที่ในขณะเดียวกัน เช่น เมื่อ
เป็นพ่อแม่ต้องทำหน้าที่ของพ่อแม่ พร้อมกันนั้นก็เป็นผู้
เป็นการทำงาน เป็นเพื่อน เป็นสามีภรรยา เป็นพลเมือง
ของชาติ ฯลฯ

ในขณะเดียวกันที่ผู้ทำหน้าที่ จะต้องทำหน้าที่ของตน
ให้สมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่จะต้องทำหน้าที่
จัดการงานต่างๆ หลายอย่างพร้อมกัน จึงต้องมีผู้ช่วย
ในการทำงาน และผู้ทำหน้าที่หลายอย่างพร้อมกันจึงต้อง
ตกอยู่ในฐานะที่เรียกว่า **นายจ้าง** ส่วนผู้ที่ช่วยทำงานนั้น
ตกอยู่ในฐานะที่เรียกว่า **ลูกจ้าง** หรือ **ผู้ใช้แรงงาน** อัน
บุคคลทั้งสองฝ่ายจึงต้องอยู่ในฐานะที่จำเป็นต้องเกี่ยวข้อง
ซึ่งกันและกัน มีหน้าที่ต่อกันและกัน เพื่อความสำเร็จ

ความเกื้อกูลกัน และสิ่งที่จักสามารถบันดาลให้ทั้งสองฝ่าย
คือ นายจ้างและลูกจ้าง ได้รับความสุขจากการทำงาน
ร่วมกันได้นั้น ทั้งสองฝ่ายจักต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตน
ให้สมบูรณ์ครบถ้วน

ธรรมสภา เห็นคุณค่าของคน จึงได้จัดพิมพ์หนังสือ
หน้าที่นายจ้างและลูกจ้าง ออกเผยแพร่ต่อท่านทั้งหลาย
ด้วยหวังให้ความสุขบังเกิดขึ้นแก่ทุกคน ที่ต้องทำหน้าที่
และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จักบังเกิดประโยชน์
สมเจตนารมณ์ของทุกท่านทุกประการ

ด้วยความสุจริต หวังดี

ธรรมสภาปรารถนาให้โลกพบกับความสุข

คุณสมบัติของ...

‘ลูกจ้างที่ดี’ และ ‘นายจ้างที่น่ารัก’

เป็นคนน่าคบ เพียบครบสติปัญญา เป็นที่พึ่งพาได้

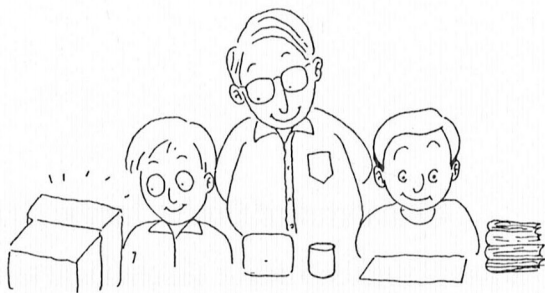
สารบัญ

บทนำ	๕
สารบัญ	๙
หน้าที่นายจ้าง	๑๑
ความสัมพันธ์ของนายจ้างกับลูกจ้าง	๑๓
นายจ้างที่ดี	๑๓
หน้าที่ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน	๒๓
ธรรมชาติอันเป็นหน้าที่ ๕ ประการ	๒๕
ภาคพิเศษ :	
สภาวะจิตใจนาย	๓๒
สภาวะจิตใจลูกน้อง	๓๗
บันทึก สภาวะจิต ข้อคิดเตือนใจ	๔๑

นายจ้างที่ 'ให้อภัย' ลูกน้อง

นับเป็นการ 'ให้' ที่ยิ่งใหญ่...

มากกว่าการที่ลูกน้องให้อภัยนายจ้าง

หน้าที่นายจ้าง

บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นนาย โดยฐานะมีเงิน
จ้างคนไว้รับใช้ประจำตัวก็ดี เลี้ยงคนไว้ในบ้านก็ดี
จ้างคนทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี คนที่มีบ่าว
หรือทาสไว้ใช้สอยอย่างสมัยเก่าก็ดี ต่อไปในที่นี้จะ
เรียกว่า “นาย” เหมือนกันหมด ส่วนบุคคลที่อยู่
ภายใต้ปกครอง จะเรียกว่า “บ่าว” ทั้งสิ้น

การที่บุคคลเราจะเป็นนายคนได้นั้น ถ้าไม่มีบ่าวก็จะเป็นนายไม่ได้ ฉะนั้น นายและบ่าวจึงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันตลอดเวลา ผู้ที่เป็นนายถ้าทำตัวไม่เหมาะสม ปกครองบ่าวไม่ดี ไม่เป็นที่รักใคร่นับถือยำเกรงของบ่าวแล้ว บาวก็จะไม่อยู่ด้วย หรือแม้ว่าจะอยู่ด้วยก็อยู่แบบอาศัยนาย เพราะยังไม่รู้จะไปไหน ไม่ได้อยู่ด้วยความรักใคร่ หรือสมัครใจอยู่ ซึ่งนายย่อมจะไม่ได้ประโยชน์จากบ่าวประเภทนี้โดยสมควรแก่ค่าเลี้ยงดู หรือค่าจ้าง บางครั้งยังทำความเดือดร้อนให้แก่นาย บางรายถึงกับปล้นนายและฆ่านายให้ตายก็มี

เพื่อให้บุคคลเป็นนายที่ดี จะได้รับประโยชน์ของการมีบ่าว และบาวก็จะได้รับเคารพนับถือนาย จึงมีหน้าที่ให้ผู้เป็นนายได้ปฏิบัติ ๖ ประการ คือ

๑. จัดการงานให้ทำตามกำลัง คำว่ากำลังในที่นี้
ขอแยกเป็น ๒ อย่าง คือ กำลังกาย และ กำลังความรู้
นายต้องพิจารณาให้เหมาะสม แล้วจึงจัดการงานให้
พอดี เช่น

ผู้ที่ยังหนุ่มก็ควรจัดงานที่ต้องใช้กำลังกายมากให้ทำ
ผู้ที่แก่แล้วก็จัดงานเบาที่ควรแก่กำลังให้ทำ
ผู้เป็นหญิงก็จัดงานที่สมควรแก่หญิงให้กระทำ
ผู้มีความรู้ทางเรื่องเครื่องยนต์ ก็จัดงานประเภทที่
ต้องใช้ความสามารถทางเครื่องยนต์ให้ทำ

ผู้มีความรู้ทางหนังสือก็จัดงานทางขีดเขียนให้ทำ
ผู้เป็นนายต้องไม่จัดงานที่ไม่เหมาะสมให้ทำ เรียกว่า
จัดงานให้ทำสมควรแก่กำลังกายและความรู้ งานนั้นๆ
ก็จะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

๒. ให้อาหารและรางวัล ตามธรรมดาบ่าวย่อมเป็นผู้ขาดแคลนด้วยอาหารและเครื่องใช้สอย ฉะนั้นนายจะต้องให้อาหารบ่าวตามสมควร คนไหนอยู่ร่วมกันหลายคน ทั้งบุตรและภรรยา ก็ต้องให้อาหารมาก ส่วนคนไหนอยู่คนเดียวก็ให้น้อย นี่สำหรับ**บ่าวที่อยู่ด้วยเป็นประจำ** และบ่าวที่อยู่ด้วยประจำนี้ นายจะต้องจัดที่อยู่ที่พักให้พอเหมาะสม ไม่ให้อุดอู่จนเกินไป ต้องให้มีอากาศพอสมควร และกันร้อนกันหนาวกันยุงได้ด้วย พอถึงเวลาพักจากงาน บ่าวจะได้พักสบายๆ หายจากความเหน็ดเหนื่อยเต็มที่ มีกำลังสามารถไปทำงานได้ในวันต่อไปอีก

ถ้าคนเรากินไม่อิ่ม นอนไม่หลับ แล้วจะเอาแรงที่ไหนไปทำงานให้ นายก็ย่อมจะต้องเสียผลงาน

ส่วน **ผู้ที่จ้างไม่ประจำ** ก็ให้อาหารมากน้อยตามสมควรแก่งานที่ทำ ถึงอย่างนั้นนายจะต้องพยายามสอบถามถึงความเป็นอยู่ทางบ้านของลูกจ้างนั้นๆ ด้วย ว่ามีความเดือดร้อนอย่างไรบ้างหรือไม่ ถ้าทราบที่กำลังเดือดร้อนอย่างไร นายก็หาโอกาสช่วยเหลือแก้ไขความเดือดร้อนนั้นๆ เมื่อลูกจ้างทำงานได้โดยไม่หวั่นทางบ้านแล้วเขาย่อมตั้งใจทำงานให้ดีกว่าปกติ ถ้าจิตใจของเขาวิตกกังวลแต่เรื่องทางบ้านซึ่งกำลังมีความเดือดร้อน เช่นป่วยไข้ เป็นต้น เขาก็หมดกำลังใจจะทำงานให้ได้ดีได้ ต้องจำใจทำพอให้หมดเวลาของนาย หรือให้เสร็จๆ ไปอย่างหยาบๆ แล้วก็รีบกลับบ้านด้วยความวิตกกังวล

อีกอย่างหนึ่ง นอกจากนายจะให้อาหารและค่าจ้างตามสมควร นายจะต้องพิจารณาให้รางวัลแก่บางคน

ที่เขาทำดีเป็นพิเศษ หรือให้รางวัลแก่บ่าวทุกๆ ไป ในวัน
นักขัตฤกษ์ เช่นวันสงกรานต์ หรือวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

ถ้านายทำได้ทั้งสองอย่างนี้ ชื่อว่าจะเป็นที่น่ารักใคร่
นับถือของบ่าวยิ่งขึ้น เพราะปัจจัยสำคัญของบ่าวหรือ
คนจน ก็คือพอให้ได้กินอิ่ม นอนหลับ ก็นับว่าดีแล้ว

๓. **รักษาพยาบาลในเวลาเจ็บไข้** ได้แก่ เวลาบ่าว
เจ็บไข้ลง ก็ไม่ให้งาน ให้หยุดพัก แล้วจัดการให้หมอ
รักษาพยาบาล จ่ายค่าอาหารและค่าจ้างให้เหมือนกับ
เวลาที่เขาทำงานได้ และเอาใจใส่คอยดูแลสอบถามถึง
อาการป่วย จนบ่าวเห็นใจว่านายของเขานั้นเป็นคนใจดี
มีเมตตาแก่คนจน แม้ในยามป่วยไข้ทันทก็ไม่ได้ทอดทิ้ง
ซึ่งนายบางคน “ดีแต่ใช้ ไข้ไม่รักษา” อันนำมาซึ่งความ
เกลียดกลัวของบ่าว

๔. แจกของมีรสแปลกให้กิน คือ เวลานายได้ของที่มีรสอร่อย แปลกประหลาด ก็ไม่กินแต่ลำพังผู้เดียว แบ่งแจกให้แก่บ่าวทั่วๆกัน เพื่อให้ได้กินตามสมควรแก่ของมากหรือน้อย

๕. ปลอยในสมัย คำว่า สมัยในที่นี้มีสอง คือ **นิจสมัย** กับ **กาลสมัย**

การที่บ่าวทำงานตลอดวัน ย่อมเหน็ดเหนื่อยลำบากเกินไป ปลอยให้พักผ่อนเป็นระยะๆประจำทุกๆวัน เช่น ให้ทำงานอย่างมากเพียงวันละ ๔ ชั่วโมงเท่านั้น นอกนั้นก็ให้หยุดพักผ่อนได้ อย่างนี้เรียกว่า ปลอยในนิจสมัย

ปลอยในกาลสมัย ได้แก่ ปลอยให้ไปเที่ยวในเวลาที่มีงานนักขัตฤกษ์ต่างๆ ดังที่ได้กล่าวแล้ว และให้เครื่องแต่งตัวพิเศษ ให้ของเคี้ยวของกินพิเศษกว่าปกติด้วย

สรุปความแล้ว นายที่ตินั้นจะต้องมีหลักสำคัญอีก
อย่างหนึ่ง จัดเป็นข้อ ๖ คือ ต้องตั้งจิตประกอบด้วย
พรหมวิหารสี่ ได้แก่

มีเมตตา รักใคร่ในบ่าวของตนคล้ายกับลูก

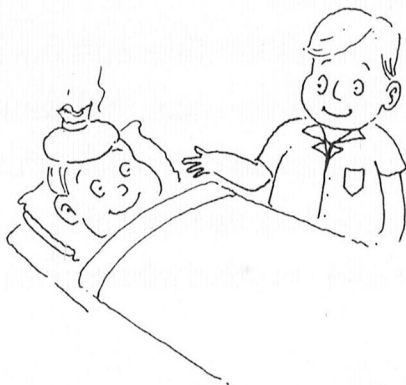
กรุณา สงสาร ช่วยเหลือบ่าวในยามที่ต้องภัยพิบัติ
เช่นป่วยไข้ เป็นต้น

มุทิตา พลอยดีใจกับบ่าวที่ได้โชคลาภ หรือรางวัล
พิเศษอย่างใดอย่างหนึ่ง

อุเบกขา วางเฉยในบ่าวที่ประพฤติเสียหาย แม้นาย
ได้แสดงความเมตตากรุณาและอบรมสั่งสอน ด้วยการ
ดูว่าข่มขืนหรือปลอมโยนแล้ว บ่าวยังไม่กลับตัวเป็นคนดี
จึงต้องให้ออกไปหากินเอาเองตามลำพัง ไม่สามารถจะ
เลี้ยงดูให้ดีต่อไปได้ ด้วยเห็นว่าเป็นกรรมของเขานั้นเอง

หน้าที่นายโดยย่อมี ๖ ประการ คือ

๑. จัดหางานให้ทำตามกำลัง
๒. ให้อาหารและรางวัล
๓. รักษาพยาบาลในยามเจ็บไข้
๔. แจกของมีรสแปลกให้กิน
๕. ปลอ่ยในสมัย
๖. มีพรหมวิหารสี่ในบ่าวทุกคน

ข้อคิดเตือนใจ ลูกจ้างหรือผู้ใช้แรงงาน

เมื่อเราดำรงตนอยู่ในฐานะใด

เราต้องทำตามฐานะที่เราอยู่ เราเป็น

และจงทำหน้าที่ด้วยใจรักในหน้าที่นั้นๆ

ด้วย...ความประณีต รอบคอบ

ด้วย....ความตั้งใจจริง

ด้วย...ความมุ่งมั่นในการสร้างความเจริญแก่งาน

ด้วย...การไม่มองความผิดของผู้อื่น

ด้วย...ความตั้งใจหาความบกพร่องของตนเอง

ด้วย...ควรตั้งใจแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง

ด้วย...ความเป็นคนว่าง่าย สอนง่าย

ด้วย...ความเป็นผู้ไม่มีทิฏฐิฐานะจนเกินไป

ความกตัญญูกตเวที...เป็นเครื่องหมายของคนดี
ความกตัญญู...มีรสหวานชื่นรื่นใจยิ่งนัก
ความกตัญญู...มีรสเผ็ดร้อน ร้ายแรงอย่างยิ่ง

หน้าที่ลูกจ้าง หรือ ผู้ใช้แรงงาน

บ่าว คือ ผู้ที่นายจ้างได้จ้างมาทำงาน
เฉพาะอย่าง หรือผู้ที่รับใช้ประจำ หรือผู้ที่นาย
ได้เลี้ยงดูเอาไว้ รวมทั้งทาสในสมัยเก่าด้วย

เมื่อได้รับอนุเคราะห์จากนายแล้ว ควรปฏิบัตินายด้วยธรรมะ อันเป็นหน้าที่ ๕ ประการ คือ

๑. ลูกขึ้นทำงานก่อนนาย คือ แม้นายยังไม่ลุกไปทำงาน บ่าวก็ลุกไปทำก่อน ในเวลาตื่นนอนเวลาเช้าก็เหมือนกัน เข้าชั้นก็รีบตื่นนอนก่อนนาย ไม่ต้องรอให้นายปลุก

๒. เลิกทำงานที่หลังนาย คือ เวลาเลิกงานก็ให้นายเลิกไปเสียก่อน เวลานอนก็ให้นายนอนเสียก่อน เว้นเสียแต่นายบอกให้เลิกก่อน หรือบอกให้ไปนอนก่อน บ่าวจึงควรเลิกก่อนและไปนอนก่อนได้

๓. ถือเอาแต่ของที่นายให้ ข้อนี้เป็นธรรมเนียมของบ่าวที่ดี ย่อมไม่ลักขโมยของนาย ไม่ว่าจะป็นของมากหรือของน้อย ตลอดจนกระทั่งเครื่องใช้เครื่องกิน ก็

ไม่ถือเอาก่อนที่นายจะอนุญาต ถือเอาเฉพาะสิ่งของที่
นายให้เท่านั้น ไม่ใช่ของร่วมกับนาย ไม่แอบกินของที่
นายจะกิน ย่อมรู้จักที่ต่ำ ที่สูง รู้จักภาวะของตนว่าเป็น
เพียงบ่าว ไม่ยกตนเสมอท่านโดยการพูดจาที่แสดงถึง
ความไม่เคารพ เป็นต้น

๔. **ทำการงานให้ดีขึ้น** ได้แก่การงานที่ตนเองจัก
ต้องทำนั้น ไม่เพียงแต่ทำให้แล้วๆไปเพียงเท่านั้น จะ
ต้องทำให้ดีโดยไม่คิดว่าเราจะได้อะไรเพิ่มอีก มุ่งทำให้
แล้วให้ดีที่สุดทุกสิ่งไป

และระลึกเสมอว่า **งานของนายก็คืองานของเรา**
รักงานของนายยิ่งกว่างานของตัวเอง อย่างนี้เรียกว่าเราเป็น
ผู้ที่ทำงานอย่างเอางาน จะทำให้เราเป็นที่ขึ้นชอบ และ
พอกพอใจของนาย

อีกอย่างหนึ่ง **ทำงานเลี้ยงงาน** คือ งานอะไรที่บ่าว ต้องทำก็ค่อยๆทำ ไม่กระตือรือร้นจะทำให้เสร็จ พอนาย เพลอาก็หยุดๆ ทำๆ เพราะคิดว่าถ้าทำเสร็จเสียแล้ว เตียว นายจะเลิกจ้างเรา เราก็จะไม่มียานทำ จึงแกล้งทำถ่วง เวลาให้ช้า ทำอย่างนี้ใช้ไม่ได้

ถ้านายรู้ว่ายานทำงานเลี้ยงงานเช่นนี้ เขาอาจจะ บอกเลิกจ้างกลางคันก็ได้ ถึงไม่บอกเลิกแต่พอเสร็จงาน นั้นแล้ว เขาก็ไม่จ้างมาทำอีก นับว่าเป็นการตัดอาชีพ ของตนเอง

๕. นำคุณนายไปสรรเสริญในที่นั้นๆ คือ เวลา ลับหลังนายก็ไม่ติเตียนนาย มีแต่สรรเสริญนายเพียง อย่างเดียว ถึงแม้นายจะไม่ดีอยู่บ้างก็ไม่พูดถึง พึงพูดถึง แต่เฉพาะส่วนที่ดีของนายเท่านั้น

บ่าวผู้ปรารถนาจะเป็นคนดี เป็นที่พอใจของนาย
นั้นจะต้องมีคุณธรรมอันสำคัญอีก ๓ ข้อ คือ **อดทน**
ขยัน และ **ซื่อสัตย์**

ได้แก่ เป็นคนอดทนต่อความยากลำบากตรากตรำ
อดสละทำงาน ไม่เลือกเวลาเช้า กลางวัน หรือเย็น
ไม่กลัวต่อแดด ลม และหนาว ร้อน

ขยันทำทุกอย่างโดยไม่มีบ่นเลยสักคำเดียว เมื่อ
นายมอบให้ทำแล้ว จะเป็นงานหนัก เบา ยากหรือง่าย
อย่างไรไม่คำนึงทั้งสิ้น อดทนมานะขยันทำจนสำเร็จ
ตามความต้องการของนายทุกครั้ง

ประกอบทั้งซื่อสัตย์ ไม่เป็นคนมือไวใจเร็ว และ
ไม่เป็นคนพูดจาโลเล เป็นคนที่ไว้วางใจได้จริงๆ

ถ้าทำได้ดังนี้ นายคนไหนก็ชอบจ้างเอาไว้แน่นอน
หากมีลูกสาวหลานสาว นายยกให้เสียเลยก็มีถมไป จน
มีคำพังเพยกล่าวเอาไว้ว่า “**ทำดีให้เท่าช้าง ลูกจ้างจะ
ได้เป็นนายเรือ**”

หน้าที่ของบ่าวโดยย่อ ๘ ประการ คือ

๑. ลูกขึ้นทำงานก่อนนาย
๒. เลิกทำงานทำทีหลังนาย
๓. ถือเอาแต่ของทีนายให้
๔. ทำงานของนายให้ดีขึ้น
๕. นำคุณของนายไปสรรเสริญในที่ต่างๆ
๖. มีความอดทน
๗. ขยันไม่เกียจคร้านในงานทุกอย่าง
๘. มีความซื่อสัตย์ต่อนาย

ภาคพิเศษ

•

สุภามิตเตือนใจนาย

และสุภามิตเตือนใจลูกน้อง

สุภาจิตเตือนใจนาย

- เมื่อได้รับคำสั่งจากนายจ้าง ให้ลงมือทำทันที อย่าผัดวันประกันพรุ่ง มีความขยันขันแข็งในการทำงาน และรักษาความสะอาดสถานที่ทำงานของตน ให้มีความสะอาด เรียบร้อย อยู่เสมอ
- ลูกจ้างเป็นผู้ใต้บังคับบัญชา จึงต้องเชื่อฟังนายจ้าง เป็นเบื้องต้น ไม่เข้าใจให้ถามทันที มีหน้าที่ต้องรีบทำ โดยถือคติของลูกจ้างคือ “ตื่นก่อน นอนทีหลัง นั่งใกล้ ใ้ซ้าย ไม่บ้ายเบี่ยง”
- ลูกจ้างจะต้องให้ความเคารพ มีสัมมาคารวะอ่อนน้อม ถ่อมตนแก่นายจ้าง ไม่ยกตนเสมอท่าน จะไปไหน

มาไหนต้องบอกให้ทราบก่อน และควรทำงานของตนให้เรียบร้อยก่อนไป เมื่อกลับมาแล้วต้องมารายงานให้นายจ้างทราบทันที

- ลูกจ้างจะต้องไม่อวดดี อวดดี ให้เป็นที่รำคาญใจแก่นายจ้าง ให้ถือคติว่า “นายจ้างเป็นผู้มีพระคุณ”
- ผู้เป็นลูกจ้างจักต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายจ้างโดยเคร่งครัด ไม่พูดคำเถียงคำ มีความอดทนเป็นเบื้องต้น ให้ถือคติที่ว่า “ความอดทน ส่งผลให้สำเร็จ”
- ลูกจ้างจักต้องไม่เอารัดเอาเปรียบลูกจ้างด้วยกันเอง มีความรักและสามัคคีกัน ช่วยเหลือกัน ในเมื่องานที่ทำยังไม่แล้วเสร็จ

- ลูกจ้างจะต้องไม่หลบเลี่ยงงานหนัก ไม่คิดแต่จักทำแต่
งานสบายๆ ต้องขยันในการทำงาน โดยถือคติที่ว่า
“หนักเอา เบาสู้ แล้วนายจะรู้เอง”
- เป็นธรรมดาที่ลูกจ้างเมื่ออยู่ร่วมกันแล้ว จักต้องมีการ
กระทบกระทั่งกันบ้าง พุดจากระแะกระแหนกันบ้าง
เป็นธรรมดา และเมื่อเกิดการกระทบกระทั่งกันแล้ว
ขอให้ถือคติที่ว่า...

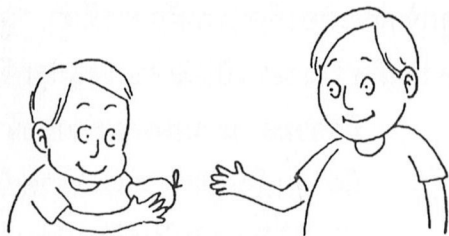
ใครชอบ	ใครชัง	ช่างเถิด
ใครเชิด	ใครแข่ง	ช่างเขา
ใครดำ	ใครบ่น	ทนเอา
ใจเรา	ร่วมเย็น	เป็นพอ

- ลูกจ้างจักต้องช่วยกันประหยัดสิ่งของเครื่องใช้ในการทำงานของตน หลังงานเสร็จแล้วต้องเก็บข้างของเครื่องใช้ให้เรียบร้อย ภายหลังเมื่อต้องการทำอีกจักได้หาง่าย ดังคติที่ว่า...

**“สิ่งของทั้งหลาย เก็บไว้เป็นที่
หยาบก็ง่าย หายก็รู้ ดูก็งามตา ใครมาก็ชม”**

- ลูกจ้างจะต้องยึดมั่นหลักการที่ว่า “ลูกจ้างที่จักได้รับความดีความชอบเป็นพิเศษ ได้แก่ลูกจ้างที่....
 - มีความสามารถพิเศษกว่าลูกจ้างอื่น
 - มีความเป็นผู้รักความสะอาดเป็นนิจ
 - เป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรีต่อผู้ร่วมงาน
 - มีความกตัญญูรู้คุณนายจ้างและผู้มีพระคุณ

อันหลักการสิ่งสุดท้าย คือความกตัญญูรู้คุณนี้ หาก
ลูกจ้างคนใดสร้างให้มีในตนเองแล้ว รับประกันได้ว่า
จะพบแต่ความสุข ความเจริญ และความก้าวหน้าใน
หน้าที่การงานอย่างแน่นอน

สภาจิตเตือนใจลูกน้อง

- นายจ้างจะต้องเป็นผู้ที่มีวิจาร์ณญาณดี และเป็นผู้มีคุณธรรมพื้นฐานของนายจ้าง
- นายจ้างจะต้องพิจารณาความดีของลูกจ้างที่ผลงานมิใช่พิจารณาให้ความดีความชอบแก่ลูกจ้าง เหตุเพราะลูกจ้างประจบประแจงเก่ง
- นายจ้างต้องหัดเป็นคนใจเย็น ต้องใช้ปัญญามากกว่าอารมณ์ ฟังเหตุผลของลูกจ้างบ้าง
- นายจ้างจะต้องคอยสอดส่องดูแล ให้ความช่วยเหลือแก่ลูกจ้างในคราวที่ลูกจ้างต้องการความช่วยเหลือ แต่อย่าถึงขนาดที่เรียกว่า จุ้นจ้าน

- เมื่อลูกจ้างทำผิด ต้องไม่คิดข่ม ให้พิจารณาทุกอย่างด้วยความเหมาะสม และนิมนวล และไม่นำเรื่องเก่ามารื้อฟื้นฟอยหาตะเข็บ
- เวลาว่ากล่าวหรือจำเป็นต้องตักเตือน นายจ้างจะต้องเรียกลูกจ้างมาพูดต่อหน้า อย่างนำไปว่าลับหลัง
- นายจ้างจะต้องยอมฟังความคิดเห็นของลูกจ้าง อย่าเอาแต่ใจของตนเอง
- นายจ้างต้องยึดถือวินัยในการทำงานอย่างเคร่งครัด
- นายจ้างต้องรู้จักใช้ลูกจ้างให้เหมาะแก่การงาน ด้วยการพยายามหางานที่ถนัดและให้เกิดประโยชน์แก่ลูกจ้าง

- นายจ้างต้องไม่ขัดขวางทางก้าวหน้าของลูกจ้าง โดยการมีมุกตลกแก่ลูกจ้างอย่างไม่มีประมาณ คอยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ในทางเจริญของลูกจ้าง
- นายจ้างต้องรับผิดชอบลูกจ้างได้ แต่จะต้องไม่แก้ตัว แทน หรือปกป้อง เพราะการปกป้อง ลูกจ้าง เปรียบเหมือนการปิดความรับผิดชอบให้พ้นไปจากตน
- ควรผูกใจลูกจ้างด้วยการให้ปัน เมื่อได้สิ่งใดมาพึงต้องนำมาแบ่งปันตามสมควรแก่ฐานะของลูกจ้าง
- นายจ้างไม่ควรข่มขู่ลูกจ้าง ต้องไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง และไม่คิดทวงบุญคุณ ตามคติโบราณที่กล่าวเอาไว้ว่า “ผู้ให้ไม่ควรจำ ผู้รับไม่ควรลืม”

- นายจ้างสมควรที่จักแสดงความเห็นอกเห็นใจลูกจ้าง ในเมื่อถึงคราวเคราะห์ของลูกจ้าง โดยการช่วยเหลือ เพื่อบรรเทาทุกข์นั้นๆ ของลูกจ้าง ไม่ควรใช้ระเบียบ วินัยมาเป็นข้ออ้าง เป็นประโยชน์แห่งตน จนลืมที่จะ เห็นอกเห็นใจลูกจ้าง
- แนะนำลูกจ้างให้ตั้งอยู่ในความดี ไม่สร้างกรรมชั่ว พร้อมทั้งแนะนำและชักชวนให้ลูกจ้าง รวมใจในการ ประพฤติปฏิบัติธรรม

ถ้านายจ้าง และลูกจ้าง ร่วมมือร่วมใจกันทำงานด้วยความเมตตา เกื้อกูล เห็นอกเห็นใจ และเข้าใจกันแล้ว รับรองว่าจักมีความเป็นอยู่ที่เจริญขึ้น และจักได้พบกับความสุขสวัสดิ์โดยทั่วกันอย่างแน่นอน

บั น ทึ ก

สุภาภิต บัณฑิตเตือนใจ

บันทึก

- การทำความดีมีได้ทุกโอกาส
ความประมาททำให้พลาดจากความดี

บันทึก

- ความดี ให้ความสนใจในเบื้องหลัง ให้ความสนใจเป็นเบื้องหน้า
ความชั่ว ให้ความสนใจในเบื้องหลัง ให้ความสนใจในเบื้องหน้า

บันทึก

- จงพอใจในชีวิตของตัวเอง
โดยไม่ต้องไปเปรียบเทียบชีวิตของผู้อื่น

บันทึก

- ไม่ยินดีในสิ่งที่ตนได้ ไม่พอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นคนอาภัพอับโชคที่สุด
ยินดีในสิ่งที่ตนได้ พอใจในสิ่งที่ตนมี เป็นคนโชคดีที่สุด

บันทึก

- มัวเมาในสิ่งที่ตนได้ หลงใหลในสิ่งที่ตนมี คือการสร้างเรือนจำขังตัวเอง
เห็นโทษในสิ่งที่ตนได้ เห็นภัยในสิ่งที่ตนมี คือความเป็นอิสระในโลก

บ ุ บ ั ก

- เมื่อได้ลาก ยศ สรรเสริญ สุข ให้เสกคาถาว่า เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป
เมื่อสิ่งเหล่านี้เสื่อมสิ้นไป จะได้ไม่ทุกข์ใจ

บันทึก

- เมื่อประสบกับความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ นินทา ทุกข์
ให้เสกคาถาว่า เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป จะได้ไม่ทุกข์ทรมาน

บันทึก

- การแก้ปัญหายุ่งยากของชีวิต ไม่ได้อยู่ที่การเพิ่มปริมาณหรือการหลบหนี
ต้องศึกษาให้รู้เหตุที่มาของความยุ่งยาก นั้นแหละคือการแก้ปัญหา

บันทึก

- ถ้าทำใจร้อน จะร้อนใจภายหลัง
ถ้าทำมั่งง่าย จะอุ่นภายหลัง

บันทึก

- ถ้าเห็นแก่ได้ จะเสียใจภายหลัง
ถ้าเห็นแก่กิน จะถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม

บันทึก

- ที่พักครั้งสุดท้ายของชีวิต คือป่าช้า
ชีวิตไม่พอกับปัญหา เวลาไม่พอกับความต้องการ

บันทึก

- ถ้ารู้จักใช้เวลา ชีวิตจะมีค่ากว่านี้
ถ้าหวังพึ่งแต่คนอื่น จะต้องกลืนน้ำตาตัวเอง

ပျံ့ ယူ နိုင် ဂ

- อย่าพยายามทำคนอื่นให้เหมือนใจเรา เพราะเราก็กทำให้เหมือนใจคนอื่นไม่ได้

บันทึก

- อย่าทำตัวเป็นผู้รับฝ่ายเดียว จงทำตัวเป็นผู้ให้ด้วย
อย่าทำตัวให้เด่นกว่างาน จงพยายามทำงานให้เด่นกว่าตัว

บันทึก

- ถ้าต้องการความเป็นอิสระ ให้พยายามชนะตัวเอง
ถ้าหาความสุขจากความมัวเมา เท่ากับจับเงาในกระจก

บันทึก

- ไม่เท่าของคนเฒ่า ดึกว่าลูกเต้าอกตัณญ
รักกันฉันพี่น้อง ดึกว่าเงินทองเป็นไฉนๆ

บันทึก

- คอยดักเตือนตัวเอง ดีกว่าเพ่งโทษคนอื่น
ทำความดีแล้วดัง ดีกว่าถูกชังเพราะทำชั่ว

บันทึก

- ถ้าผู้ใหญ่ตามใจว่า จะชักพาให้เต๋อดร่อน
ถ้าผู้น้อยผินคำสอน จะเต๋อดร่อนไปทั่วเมือง

บันทึก

- สังคมจะเป็นธรรม เพราะไม่เหยียบย่ำคนอื่น
ประชาธิปไตยตามใจว่า คือที่มาแห่งความรู้นวาย

บันทึก

- คุณคิตุทำงาน ดูแลหลานดูที่ความเคารพ
ดูบ้านเมืองดูที่ความสะอาด ดูประชาชนดูที่ความสามัคคี

บันทึก

- ดุพระคุณที่กิจวัตร คุณฤทธิศักดิ์คุณความขยัน
คุณหญิงคุณความอาย คุณชายคุณความกล้าหาญ

บันทึก

- เสียเงินเสียทองไม่เป็นปัญหา เท่ากับเสียเวลาและเสียใจ
ถ้าใช้กฎหมายจะอยู่อย่างรำคาญ ใช้อำนาจทางศาลจะสำราญทั่วเมือง

บันทึก

- เห็นผู้ใหญ่ว่าโง่ เห็นนักแสดงโตว่าฉลาด
เห็นพ่อแม่ไม่สามารถ คืออุบาทว์บ้านเมือง

ບຸ ບ ັ ນ

- เห็นคุณเป็นบ้าน สุราบานเป็นเพื่อน
บ้านเรือนเป็นศาลา คือที่มาของความวิบัติ

บันทึก

- ปฏิรูปจะได้ผล ประชาชนต้องร่วมใจ
อยากให้ไทยคงเป็นไท อย่าทำลายวัฒนธรรม

บันทึก

- ถ้าจะทำงานเพื่อชาติ อย่าแสวงหาอำนาจเพื่อตัว
ความวิบัติของชาติ คือผู้มีอำนาจแตกความสามัคคี

บันทึก

- **ระดับกายด้วยความดี มีราศีกว่าระดับเพชร
สังคมมากกว่าส่วนตัว ชีวิตครอบครัวจะเดือดร้อน**

บันทึก

- ข้าราชการได้โทรม ข่าความโกรธได้บุญ
ปฏิบัติตนเสียให้ได้ผล เป็นการแก้ไขที่ถูกต้อง

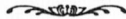

บันทึก

- คุณค่าของสัตว์อยู่ที่กาย คุณค่าของหญิงชายอยู่ที่ความประพฤติ
มีธรรมเป็นอำนาจปราศจากเวรภัย มีธรรมเป็นใหญ่เวรภัยจะตามมา

คำขอบคุณ

ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณ เจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ และหลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต) เป็นอย่างสูงที่เมตตาแสดงธรรมเทศนา และได้จัดพิมพ์เป็นหนังสือไว้เป็นข้อมูลในการดำเนินการจัดพิมพ์หนังสือ “หน้าที่นายจ้าง : หน้าที่ลูกจ้าง หรือผู้ใช้แรงงาน” เล่มนี้ ให้สมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ ท่าน ‘เขมกะ’ อดีตพระสุธรรมเมธี ป.ธ.๘ เจ้าคณะจังหวัดอุดรธานี บิดาผู้ก่อตั้งธรรมสภา เป็นอย่างสูง ที่รวบรวมเรียบเรียง หน้าที่ของคนแต่ละหน้าที่ๆ มารวบรวมไว้ให้เป็นหมวดหมู่ ด้วยข้อความที่อ่านเข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้ถูกต้องตามหน้าที่ของตนๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันบนโลกนี้อย่างมีความสุข

ท่านที่ปรารถนามีไว้เพื่อศึกษา หรือมอบเป็นของขวัญ แต่คนที่ท่านรักหรือจัดพิมพ์เป็นธรรมบรรณาการในงานพิธีโปรดติดต่อที่...ธรรมสภา เลขที่ ๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐ โทรศัพท์/โทรสาร : (๐๒) ๔๔๑๑๕๓๕, ๔๔๔๗๙๔๐, ๔๔๑๑๙๑๗, ๔๔๑๑๕๔๔

จัดพิมพ์เผยแพร่

โปรดช่วยสมทบค่าจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง 'หน้าที่ของคน' ในราคาเล่มละ ๒๐ บาท
รายรับจากการเผยแพร่หนังสือ สำหรับสนับสนุนโครงการ "อยู่กันด้วยความรัก"

หน้าที่ยาว
974-453-386-2

